

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani me dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamezne številke po 7 kr.

Naročnine in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“, Vodniške ulice št. 2.

Reko piši se ne vračajo, defrankovana pisma ne vsprejemajo.

V redništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 114.

V Ljubljani, v torek 19. maja 18 96.

Letnik XXIV.

Poslanica prevzv. goriškega nadškofa duhovnikom.*

Pozdravljeni častiti duhovniki!*)

1. Cerkvena jedinstvo in njemu nasprotniki.

Važni vzroki me silijo, da se s tem pismom oglašam pri Vas, častni bratje. Dobro veste, da je sveti Duh postavil škofa, da vladajo božjo cerkev, ki jo je pridobil s svoje krvi.¹⁾

Skrb za to božjo cerkev stiska mojo dušo. Cerkev je po nauku ravno tistega apostola telo Jezusa Kristusa, kateremu je on sam glava, katerega so posamni verniki udje.²⁾ Dasi so torej v cerkvi razdeljene službe in dela³⁾ in dasi so tudi različni udje v telesu⁴⁾, je vendar le jedna o telo in jeden duh⁵⁾. Ta jedinstvo vzrok in vez je Jezus Kristus, ki vstvarja cerkev s svojim duhom in jo oživlja. (Po njem je vse telo stakneno in skleneno in raste vsled vsakovratne zveze v pomoči, poleg opravi, vsakemu udu odmerjenega⁶⁾). Cim tesneje so pa zvezani udje v Jezusu Kristusu, tem trdnjejše je cerkevna ustanova. Zato je tudi Jezus Kristus, predno je šel v nebesa, prosil Očeta, naj bi bili vsi popolnoma jedno⁷⁾.

V ti cerkveni jedinstvi je moč in znamenje njenega božjega izvora. Posamni pastirji so namreč zvezani s svojim ljudstvom s klejem soglasja kot pravi sv. Ciprijan; s svojim škofom in po škofu so nerazdruženo sklenjeni z najvišjim škofom, Kristusovim namestnikom in tako se sveti vpričo vseh ona mila in krasna cerkevna jedinstvo, ki je strašna njenim nasprotnikom, kot združena vojna četa⁸⁾. Vsled tega se lahko spozna, zakaj se je Bogu nasprotnik vedno na vse načine trudil, da bi razdružil srca vernikov in oslabil zvezo katoliške jedinstvi. Prejénje čase je osobito skušal odvrti katoliški svet od rimskega papeža in odtrgati cerkev od svojega temelja, na kateri jo je Bog postavil. Sedanji čas se pa trudi z vsemi silami, da bi odvrtil od svojih pastirjev, — ki so škofje, vernike same, katerim je Jezus Kristus zato dal ime ovčic, da bi jim pokazal, kako morajo iz popolnoma vdanega srca ubogati učečo cerkev. Zavoljo takega ščuvanja vernega ljudstva proti škofom se moramo bati najhujših stvari za božjo cerkev. „Odtod namreč, — piše sv. Ciprijan, — so izvirali in še izvirajo razkoli in krivoverstva, ker se škof, ki je jeden in ki je predstojnik v cerkvi, z oholo predrznostjo nekaterih zaničuje in ker se mož, ki ga je Bog sam kot vrednega počastil, sodi, da je nevreden za ljudi“. Treba je namreč vedeti, da je „škof v cerkvi in cerkev v škofu in da če kdo ni s škofom, ni s cerkvijo“⁹⁾.

2. Časopisi v boju proti škofom.

Vzlasti je pa mnogo časopisov, ki imajo tak namen. Zapeljuje jih napačna sloboda in sodijo, da smejo predrzno vse početi proti rimskemu papežu in škofom; tako izpostavljajo pastirje, ki jih je sveti

Duh nastavljal za predstojnike verni čredi, su mničenju in zaničevanju in ne mislijo, da se na ta k način pripravlja pot razkolu in da se z zasram ovanjem škofovske oblasti, ki je med vsemi največejši, ne rujejo samo cerkveni, marveč tudi državni temelji.

Take časopise sem že z zelo resnimi besedami označil v pismu, ki sem ga poslal častnim duhovnikom l. 1887, posvetoravši se s prečasnimi škofovskimi brati naše pokrajine in tedaj sem pre povedal duhovnikom podpirati jih na kakoršen koli način.

Toda tedanji opomini so se počasi pozabili. Tudi še v naših dneh ne nehajo nekateri časopisi delovati cerkvi v pogubo take, kot smo v om enjenem pismu izjavili, in od dne do dne so predrzn ejši. Najbolj me pa boli, da take časopise neredko dejanjski in z denarjem podpirajo duhovniki, ne me neč se za naš, dasi zelo važni opomin.

V našem mestu izhajata dva taka časopisa, jeden v laščini, drugi v slovenščini. Oni je bil vedno pripravljen žaliti nauke sv. vere in poniževati oblast škofov in duhovnikov; ta pa že dlje časa tako predrzno presoja škofe in duhovnike in tako uporno piše proti učeči cerkvi, da se je pri nas zelo bati za cerkveni red (disciplino). Hujše je, da skuša ta list svoje delovanje, ki se mora obsojati, skrivati s „katoliškim“ imenom in se celo ne straši navajati mojega imena, s katerim se izgovarja, kot bi bil jaz njegove stranke ali kot bi se z mojim dovoljenjem ono pisalo. In ravno ta slepilna barva katoliškega imena goljufa mnoga neprevidna srca, mej tem ko nasproti vsi vedo, da oni prvi časopis pišejo neverci ali liberalci, ki se ne samo ne imenujejo katoličane, marveč se javno bahajo s svojim liberalstvom.

Najbitkeje me je pa užalilo, da se imenovani časopis drzne mene stavljati v protislovje s prevzvišenim ljubljanskim knezom in škofom, kot bi jaz soglašal z liberalne stranke trditvami, obsojal njegove apostolske namene in čudovito modrost v delovanju, vzlasti pa da bi ne soglašal z ajim glede na politična vprašanja. Imenovani časopis se je drzil dolžiti prevzv. ljubljanskega škofa, da je izvršil „fidei violatae crimen“, da je kompromitoval katoliško vero in ves duhovski stan, da je v zlobne namene zlorabljal izpostavljanje sv. Rešnjega Telesa in da je več drugega takega zelo slabega ustanovil. Po teh opazkah je pristavil: „Srečni smo, da pri nas stvari še niso take. Naš nadškof daje duhovnikom popolno slobodo v političnem delovanju. Zato blagrujemo Goričane“.

Jaz torej ta in vsa te vrste očitanja s tem iz celega srca zavračam in hočem, naj vsi naši duhovniki in verniki vedo, da sem s prevzvišenim ljubljanskim škofom popolnoma jedne misli in da tudi glede na cerkveno-politične zadeve ne učim drugega evangelija, nego on, „ker vendar ni drugega; toda so nekateri, ki motijo vernike in hočejo prevrtni Kristusov evangelij.“ (Gal. 1, 7.).

Sodim, da počenjanje imenovanih časopisov škoduje katoliški veri in krščanskemu redu, in očetovsko opominjam vse one, ki sodelujejo, izdajajoč ali pišeč jih, naj opuste to počenjanje in se poboljšajo.

V ta namen ne morem, da ne bi Vas, častni bratje, in po vas tudi može neduhovnike, ki se pečaje s politiko, opominjal z besedami pokr. turonškega zbora l. 1849: „... Duhovniki naj (v političnih zadevah) ničesar ne store, o čemer se niso posvetovali s škofom in čemer škof ne pritrjuje. Pisatelji pa, bodite katerikoli, naj se odločno ogibljajo, da ne bi, kot pravijo, zavoljo sprave narodov s cerkvijo, ali tudi s kako drugo pretvezo doseči kaj dobrega, spravili božje in nepremeljive ustave cerkve same v tiste nevarnosti spreminjanja, katerim so podvržene človeške družbe: da sami ne padejo v zmoto, ki je zavržena kot krivoverska, kot bi iz skupine vernikov prehajala v pastirje oblast cerkvene službe in vlade. Kedarkoli se pa tičejo politična vprašanja vere in duševnih stvari, naj sodijo in pišejo po tistih navodilih, ki so sklenjena v cerkvenih spieih in v novejših papeških odlokih.“

Vas torej, častni bratje, opominjam, da časopisov takega mišljenja in delovanja, naj izhajajo v našem mestu, ali kod drugod v katerem koli jeziku, ne podpirate niti z dejanjem, niti z denarjem in da jih ne prebirate. Ravno tako hočem in ukazujem, da podučite vernike, ki so izročeni Vaši skrbi, o tem mojem pismu in njegovi vsebini, koder in kakor se vam zdi primerne in jih skušate odvrti, da ne bodo brali časopisov, ki emu jih zgorej omenjali.

In ker se tako pobija dostojanstvo in oblast škofov, ki jo napadajo cerkveni sevravniki z neverjetno predrznostjo, zato sodim, da je najbolj potrebno, da vernikom večkrat in obširneje govorite o značaju učeče cerkve in o škofovski oblasti, silno zabičujoč opomin sv. Ignacija: „Časti Boga, kot Stvarnika in Gospoda vseh; škofa pa, kot prvaka duhovnikov, ki nosi božjo podobo: Božjo zavoljo prvenstva, Kristusovo pa zavoljo duhovstva. V cerkvi ni nič večjega, nego škof, ki je Bogu posvečen v blagor celega sveta. Kdor spoštuje škofa, tega spoštuje Bog; tako bo pa tudi Bog kaznoval tistega, ki onega sramoti.“¹⁰⁾

Nobenega vzroka ni, da bi se bal kak narod ali njegova čast cerkve ali škofov. Cerkev ne išče v narodih drugega, nego kar je božje in Jezusa Kristusa. Gospod Kristus mora vladati ne samo posamnim ljudem, marveč tudi celim narodom: „Prosi me, in dal ti bom narode v delež.“¹¹⁾

Zato ne najde narod miru, dokler ne prizna Jezusa Kristusa za svojega kralja. Škofje pa, namesto Kristusa poslani,¹²⁾ ko skušajo utrditi kraljestvo Jezusa Kristusa in njegove pravice, ne samo ne nasprotujejo narodom in njihovim pravičnim težnjam, marveč celo vrlo pomagajo njihovemu srečnemu razvoju in podpirajo njihovo resnično slavo. „Pravičnost namreč povzdiguje narod; greh pa dela ljudstva nesrečna.“¹³⁾

Če pa ostanejo v svojih sklepah imenovani časopisi, kar odvrti Bog in kar upamo, da se ne bo zgodilo, in če se ne spametujejo, potem naj vedo vsi verniki, tudi neduhovniki naše nadškofije, da je vsem prepovedano pod smrtnim grehom podpirati, brati ali obdržavati jih na kakoršen koli način.“

¹⁰⁾ Ad Smyrn. 9.

¹¹⁾ Ps. 2, 8.

¹²⁾ II. Kor. 5, 20.

¹³⁾ Preg. 14, 34.

*) Op. vred.: V oddelku smo poslanico razdelili sami zavoljo preglednosti.

¹⁾ Dej. ap. 20, 28.

²⁾ Kol. 1, 24; Ef. 5, 30.

³⁾ I. Kor. 12, 5, 6.

⁴⁾ Ib. 12.

⁵⁾ Ef. 4, 4.

⁶⁾ Ib. 16.

⁷⁾ Jan. 17, 23.

⁸⁾ Vis. pes. 6, 3, 9.

⁹⁾ Ep. ad Florentinum Pupianum de obtreatoribus.

3. Dolžnosti duhovnikov.

Častni bratje, ne opustite vernikom hkrati zelo priporočati dobrih in katoliških časopisov, vzlasti onih, ki se izdajajo v našem mestu v pouk krščanskega ljudstva. Dandanes so namreč dobri časopisi mej krščanskim ljudstvom posebno koristni. Naj vam na tem mestu priključim v spomin tega se ti-čoe besede svetega očeta Leona iz pisma, ki je leta 1891 poslal avstrijskim škofom:

„Taki dobri spisi, ki izhajajo vsak dan ali le določene dni, so pri vseh narodih velikega pomena v korist sveti in državni stvari; naj jo že naravnost branijo ali krepé ali naj pobijajo nasprotné spise, ki ji hočejo škodovati in tako zavirajo nečisto okuževanje. Toda v avstrijski državi so največjega pomena, kjer razširjeni časopisi večinoma služijo zagrizenim cerkvenim sovražnikom, ki so bogati in jih lažje in uspešneje širijo. Zato bi bilo primerno in koristno, da ima vsaka pokrajina svoje lastne časopise tako rekoč v obrambo svetišča in ognjišča tako ustanovljene, da se v nobeni stvari ne ločijo od škofovega mnenja, marveč da prav in radi soglašajo z njimi z razumom in z voljo; tudi duhovniki naj jim blagohotno pomagajo in naj jih podpirajo s svojim znanjem in kolikor je v resnici katoliških mož, naj jim bodo po svojih močeh in z možnostih naklonjeni in v krepko oporo.“¹⁴⁾

Tem besedam naj dostavimo opomin biturskega (Bourges) pokr. cerkvenega zbora leta 1850, ki se ozira ravno tako na duhovnike kot na neduhovnike: „Dobro premislite, katere časopise boste prejeli; vedite, da se morajo pobijati tisti, ki jih je obsodil papež ali škof, in tisti, ki učé veri in družbi sovražne nauke ali napadajo cerkvene ustanove. Listov pa nikar ne prebirajte, ki so sovražni veri in pravosti in ki vzbujajo poželjivost. Da se verniki odvrnejo od te pogube, naj čujejo župniki in izpovedniki z vso skrbjo in strogostjo.“

Sicer pa želim, častni bratje, da bi bili napolnjeni z duhom Jezusa Kristusa, ki je naš mir, ki je iz obeh storil jedno, ki je oba v jednem telesu po križu spravil z Bogom, ker je umoril sovražstvo.¹⁵⁾

Rotim vas, da vsi jedno govorite in da naj ne bodo med vami razpori; bodite pa popolni v jednem duhu in v jedni misli.¹⁶⁾ Ime Jezusa Kristusa in zadeva njegove cerkve naj vas veže, da z združenimi močmi bojujete Gospodov boj. Nikakor se ne bomo mogli meriti s tolikim orožjem in zvijačami sovražnikov, če ne odložimo vsega sovražstva in vsega teženja, ki ne spada k stvari¹⁷⁾ in se ne prizadevamo s svojim imetjem in s svojimi močmi za tisti jedini namen, ki nam je vsem splošen.

Da se ta jedinstvo in sloga tem tesneje sklopi mej vami, priporočamo čim najbolj, da se vpišete v „Associatio sacerdotum adoratorum“, ki sem jo vlani v naši nadškofiji ustanovil; ti družbi je namen „zjediniti vse duhovnike z vezmi mejsebojne ljubezni, v kateri naj bi v jednem duhu živeli in drug drugega podpirali z vzgledi vere in ljubezni do Boga“. Duh Jezusa Kristusa naj živi v vaših srcih in naj vas krepko priganja k vsakovrstnemu plemenitemu delovanju!

Poleg te notranje dušne vezi vam priporočam tudi zunanjo vez v dosego skupnih teženj. Duhovnikov vrsta je v naših dneh vedno manjši. Koliko bratov nam je minula leta pobrala prerana smrt! Mladeničev, ki bi vstopali v duhovski stan, je pa z leti vedno manj. Drugega zdravila za to ni, nego da se ustanovi v našem deškem semenišču notranja gimnazija. To vsem skupno zadevo vam zopet in zopet priporočamo, proseč vas, naj obrnete po svojih močeh in po veljavi, ki jo imate mej vernim ljudstvom, vse svoje težnje v dosego tega namena, da bi bilo mogoče čim najpreje punčici našega očesa, deškemu semenišču, podariti po cerkveni želji ustanovljene šole.

Da se pa razširi ta duh katoliške jedinstva in ljubezni, s katerim naj bi bili vsi z nami vred spojeni, tudi mej verno čredo in da odtod tudi sam dobim nove moči, opominjam vas, da ne razširjate samo, kot smo zgoraj omenjali, dobrih časopisov mej verniki, marveč da skrbno ustanavljate tudi

društva v podporo katoliški stvari in drugim poštenim, ljudstvu koristnim zadevam. Zelo mi je všeč, da so v mnogih krajih naše škofije duhovniki že ustanovili taka društva ali jih ravno ustanavljajo. Ne ustrašite se dela in ne oplásite se vsled nasprotnih groženj, marveč nadaljujte krepko in marljivo v tem, kar ste dobrega začeli, zaupajoč tistemu, ki je dejal svojim apostolom: „Na svetu boste imeli britkosti; ali zaupajte, ja z sem svet premagal.“¹⁸⁾

Torej, častni bratje, dvignite se z menoj vred breme noseč. Vedoč, da obdelujemo jeden vinograd, nosite z menoj dneva težo in vročino¹⁹⁾. Poklicani v isto duhovno vojsko, borite se v isti vrsti z menoj, kot dobri vojaki Kristusa Jezusa²⁰⁾. Spominjajoč se, da Bog ni Bog razpora, ampak miru²¹⁾, javljajte vedno svojo pokorščino do mene. Bodite pokorni svojim predstojnikom in bodite jim podložni, zakaj oni čujejo kakor taki, ki bodo dali odgovor za vaše duše, da z veseljem to delajo in ne vzdihovaje²²⁾, da morem motreč vaše plemenito iskreno nagnenje do mene in iz tega izvirajoče bogate sadove, po pravici zaklicati: Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje skupaj prebivajo²³⁾.

Da dosežemo te svete želje, pomagaj Najvišji, Najboljši Bog po prošnjah svete in brezmadežne svoje deviške matere, katero prisrčno prosimo, naj vas častni bratje, bogato podpira.

† Alojzij knez. - nadškof.

¹⁴⁾ Jan. 16, 33.

¹⁵⁾ Mat. 20, 12.

¹⁶⁾ 2. Tim. 2, 3.

¹⁷⁾ 1. Kor. 14, 33.

¹⁸⁾ Heb. 13, 17.

¹⁹⁾ Ps. 132, 1.

Državni zbor.

Dunaj, 18. maja.

Poslanska zbornica je danes v tretjem branju vsprejela načrt zakona o zadrugah pri rudokopih ter pričela razpravo o vladni predlogi gledé revizije zemljiškodavnega katastra in nekaterih prememb zakona z dne 23. maja 1883 o razpregledu zemljiškodavnega katastra in odpisu zemljiškega davka vsled uim.

Poslanec Dyk zahteva, da se loči razprava o posameznih točkah.

Na poziv predsednikov zbornica s 95 proti 78 glasovom sklene, da se o vseh treh predmetih ob jednem razpravlja.

Poslanec Tekly naglašá, da treba odpraviti ves zemljiški davek ter ga nadomestiti s pravičnim osebnodohodninskim davkom. Razne priklade že presegajo zemljiški davek in poljedejci ne morejo več shajati ter morajo delati dolgove. Zemljiški davek bi se moral znižati na 25 milijonov. Govornik nasvetuje več prememb.

Poslanec Pláss opisuje žalostne razmere poljedelskega stanu; dolžnost države je, da pomaga poljedelcu, sicer postane zopet suženj, če se razširijo socijalistični nauki po deželah.

Poslanec Robič govori v istem smislu, češ, da treba odpraviti državni zemljiški davek ter ga prepustiti občinam, ter opisuje štajerske razmere. Govor objavimo v celoti.

Ko sta govorila poslanca Fux in Rammer, utemeljuje poslanec Povše v daljšem govoru opravičeno zahtevo, da se skupni zemljiški davek zniža vsaj za 2½ milijona. Govornik izraža nado, da se bode dal omečiti finančni minister. Govor objavimo v celoti.

Poslanec Kaiser se pritožuje, da se dovoljujejo Galiciji pri določevanju zemljiškega davka prevelike olajšave, graja deločbo § 14., po kateri so dovoljeni ugovori proti sklepom deželne komisije le onim posestnikom, ki plačujejo vsaj šestino zemljiškega davka v občinsko blagajno. Konečno predlaga, naj se zniža glavna svota zemljiškega davka na 30 milijonov, ter graja zakon gledé odpisa zemljiškega davka povodom elementarnih nezgod, češ, da se vlada preveč ozira na velike posestnike.

Poslanec vitez Czeck skuša pojasniti, da se Galicija nikakor ne more šteti mej najbolj obdarjene dežele, ter slika razmere, kakoršne vladajo mej gališkim kmetskim prebivalstvom.

Poslanec Formánek izjavlja, da bode glasoval za vse predloge, ki zahtevajo znižanje glavne svote zemljiškega davka.

Konečno govori še poslanec Tausche, na kar se debata zaključí.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. maja.

Ljudsko gibanje na Češkem. Pretečeno nedeljo se je osnovalo v Pragi že davno zaželeno in še bolj potrebno katoliško ljudsko društvo, čegar namen je, boriti se za pravice češkega naroda in ustavljati židovsko-liberalnemu uplivu. Ustanovnega shoda se je vdeležila nebrojna množica zavednega ljudstva vseh, posebno pa delavskih stanov. Prekrasni govor je imel šempeterski duhovnik Simek, ki je pokazal židovstvo v pravi luči ter pozivljál navzoče, naj se ogibajo židov pri vsaki priliki. Tudi ostali govori so bili sestavljeni v antisemitskem duhu. Vsi govorniki so poudarjali, da se je treba boriti po vzgledu Dunajčanov, da se konečno tudi v Pragi doseže tak uspeh, kakor na Dunaju. — Isti dan je pa priredil ljudski shod tudi mladočeški politični klub, katerega je obiskalo kakih 300 oseb, mej njimi le 100 Mladočehov. Že pred pričetkom zborovanja so zasedli vse prostore socijalisti in anarhisti, ki so vprizorili tak nered, da je moral predsednik zaključiti shod, predno je končal prvi govornik posl. Janda. Zaman je pozivljál predsed. k redu, socijalisti so razbijali in kričali, da ni bilo možno nadaljno zborovanje. Socijalisti so tu znova pokazali svojo surovost ter s svojim vedenjem dokazali, da so največji nasprotniki reda in miru. — Omenjeni shod je pa tudi najbolji dokaz, da ni možno zadušiti socijalističnega gibanja na način, kakoršnega uporabljajo mladočeški vodje, in je toraj tem bolj pozdravljati novo katoliško društvo, ki se bode vsestransko trudilo, oprostiti ljudstvo židovskega in socijalističnega vpliva.

Pedagog Dittes †. Včeraj so položili na Dunaju k večnemu počitku moža, ki je bil v vsem svojem delovanju strasten nasprotnik antisemitskega gibanja in zagrizen prvoboritelj za brezversko šolo. Veliki pedagog Dittes, kakor ga nazivajo liberalni listi, je z vsemi silami nasprotoval verskemu vplivu na ljudsko šolstvo. Kako strastno je sovražil antisemitskega prvoboritelja dr. Luegerja, pokazal je povodom zadnjih volitev, ko je v okraju Landstrasse le vsled tega prevzel kandidturo, da bi propadel dr. Lueger. Toda kakor je oblastno nastopil kot kandidat, tako sramotno je propadel in zmagal z veliko večino njegov nasprotnik. Pri dunajskem učitelstvu je vžival sicer obilo spoštovanja, toda nikakor ne radi njegovega političnega mišljenja, kajti pri zadnji volitvi je večina učiteljev neomahljivo stala na strani dr. Luegerja in z njim tudi zmagala. Liberalno časopisje svetuje učitelstvu povodom Dittes-ove smrti, naj mu ohrani trajni spomin s tem, da se bojuje zoper antisemitizem, mesto da mu pomaga do zmage. Toda liberalci naj bodo prepričani, da do tega ne bode prišlo, ampak da bodo sedaj še tem bolje gorili za pravično stvar.

Francija. Minulo nedeljo je pokazalo francosko mesto Pariz, da še ni popolno v oblasti framonov in židov in da se nebrojna množica še zaveda svojega katoliškega prepričanja. Pred soho device Orleanske na piramidnem trgu se je zbrala nad 5000 oseb broječa množica, na čelu ji dijaki zavoda sv. Stanislaja s svojim voditeljem Abbé Foussagries, ter proslavljala narodni praznik za Jeanne d'Arc. Imenovani voditelj je nameraval v daljšem govoru pojasniti pomen narodnega praznika. Govor je sicer policija prepovedala, vendar pa se je prebrala in vsprejela resolucija, v kateri se zahteva, da se vsako leto obhaja imenovani praznik. Proti 6. uri je došlo še kakih 800 dijakov pod vodstvom Abbe Garniera. Množica je naidušeno klicala: „Živela devica Orleanska!“, „Francija Francozom!“, „Proč z židi!“ Nad 600 oseb se je podalo potem pred palačo židovskega milijonarja Rothschilda, koder je pa policija in njegova telesna straža posegla vmes in razkropila množico. Konečno so se podali vsi udeležniki v Montmartre, koder je imel Abbe Garnier v cerkvi krasen nagovor o devici Orleanski in je naiduševal navzoče, naj jednako gredó v boj zoper brezverstvo. Liberalno-židovsko časopisje udira z vso silo po udeležnikih in prirediteljih imenovane manifestacije, posebno pa še po stariših, ki pošiljajo svoje otroke v katoliške zavode, da se popolno popačijo (!). Toda to jadikovanje in tožarenje jim ne bode mnogo koristilo, kajti vremena se čistijo in tudi v Franciji bode kmalu odklenalo framonosko-židovskemu gospodarstvu.

¹⁴⁾ Pismo avstrijskim škofom: „In ipso supremie 3. maja 1891.

¹⁵⁾ Ef. 2, 14. nasl.

¹⁶⁾ 1. Kor. 1, 10.

¹⁷⁾ Ef. 5, 4.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. maja.

(Slovesno črno mašo) za pokojnega nadvojvodo Karola Ludovika bodo služili prevz. knezoškof ljubljanski prihodnji četrtek ob 10. uri dop. v stolni cerkvi.

(Liberalnim rimskim romarjem!) Ker naši liberalci sedaj z vsemi močmi grmé proti prevz. goriškega nadškofa poslanci, zato jo v današnjem listu doslovno objavljamo. Da ne prezro liberalni gospodje, kako rešuje Leon XIII. vprašanja, ki mu je mislilo staviti, navajamo še posebej na tem mestu v izvirniku njegove besede, ki jih je pisal avstrijskim škofom 1891: „Apte et salutariter fuerit, si suae propriaeque ephemerides, velut pro aris focisque propugnantes, unicusque sint regioni, eo modo institutae, ut nulla in re a iudicio Episcopali abscedant, sed recte studioseque cum eis convenient prudentia et voluntate.“ — Tu ni ničesar več pomišljati. Ali si katoličani in potem se drži škofa, ali pa nisi in potem nimaš nobene pravice vtikati se v strogo katoliške zadeve in predpisavati, kako se obnašaj škof ali duhovnik. — Boljšega dokaza ni, kako potrebno in umestno je bilo nadškofovo pismo, nego šum, ki ga vprizarjajo možje, ki nimajo družega katoliškega več na sebi, nego „krščenno glavo mej rameni“ in ime v krstni matici.

(Petindvajset letnica.) Jutri, 20. maja obhaja g. prof. dr. Alojzij Valenta pl. Mareturn, c. kr. vladni svetnik itd. 25 letnico kot vodja dež. bolnice. — Ob tej priliki mu bo čestitalo zdravniško in uradniško osebje bolnice z dež. odbornikom dr. Schafferjem kot referentom.

(Poročil) se je včeraj v frančiškanski cerkvi g. dr. Danilo Majaron, advokat in deželni poslanec z gđe. Fernando roj. Starétovo. Poročil ju je č. g. Al. Stare. — Danes ob 2. uri popoldne se je v tukajšnji frančiškanski cerkvi gosp. Dragotin Hribar iz Celja poročil z gospodičino Evgenijo Sumi.

(Na javni dražbi) v Ribnici se bodo dne 21. maja ob 9. uri dopoldne prodajale v zapuščino rajnega g. dekana M. Povšeta spadajoče premičnine, tudi živina.

(V Sodražici) se je ustanovila v nedeljo dne 17. maja t. l. posojilnica po Raiffeisenovem načinu. Ves čisti dobiček se obrača v prid občine. Zadržarjem se obrestujejo deleži, kakor vlagatelj. V direktorij so voljeni gg.: J. Lavrenčič, ravnatelj; P. Pakiš, ravnatelja namestnik; J. Lovšin, T. Fajdiga, M. Krže, L. Mikolič, Fr. Hudolin, J. Vesel, odborniki; župnik J. Voglar, nadzornik. Uprava je v najboljših rokah. Možje so vsi poštenjaki. Bog blagoslovi pričetno delo! Župana — njega ni bilo!

(Iz Gorjan) 18. maja. Letina. Toča. Zdrav kraj. Gasilec Jožef Zupančič umrl. Ozimno žito se je pri nas dobro ohranilo in ker so mrzli vetrovi prehitri razeviti zadrževali, se je vse bolj enakomerno razvijalo in se nam je obetala prav dobra letina. Posebno sadje je bilo s cvetjem kar obsuto. Ali pretečeno soboto, 16. t. m. prihrumi kar na nagloma okoli druge ure popoldne huda ura od Kočne sem, in gosta, pa k sreči le drobna toča se vsiplje kakih 10 minut nad Gorjansko in Zaspiško župnijo. V zavetnih krajih in kjer jo je naliv zanesel, ležala je toča še zvečer. Na polji in na travnikih je škoda bolj neznatna; najbolj je trpelo sadno drevje, kateremu je toča liste in cvetje oklestila, tako da je nekatero drevo videti, kakor da so je gosence oskabile. Upamo pa, da se škoda še nekoliko popravi, ker še niso vsi sadeži pogнали. Kakor slišimo, na Bledu niso bili posebno prizadeti. Sicer je pa pri nas zdrav kraj, in je nekaj posebnega to, da izmed vseh 66 otrok, ki so bili od lanskega aprila do letošnjega rojeni in ktere je treba zavoljo stavljenja koz izkazati, prav nobeden ni umrl. Zadnje nedeljo pokopali smo gasilca Jožefa Zupančiča, 24 letnega krojača iz Mevkuša, ki je prvi izmed tukajšnjih brambovcev umrl. Njegovi tovariši so ga spremili v svoji društveni opravi k pogrebu in so mu lep venec položili na prerani grob. Ko bi ranjki ne bil gasilec, bi pač ne bil imel tako veličastnega pogreba. Še

naj dostavim, da jih je izmed 10 letošnjih mrličev polovica iz Mevkšarske vasi.

(Petres.) V noči med 16. in 17. majem okrog 12. ure bil je v Smartinu pod Šmarno Goro precej močan potres v smeri od jugozapada proti severovzhodu. Trajal je okrog dve sekundi in bil toliko močan, da so po več hišah prižgali luč. Škode ni napravil.

(Iz Vojskega) 17. maja. Še se ni niti pričela celiti rana, katero mi je zadala neizprosna smrt, vpleniš mi nepozabno, nenadomestljivo mater, že sem moral zatisniti oči v večno spanje tudi svojemu ljubljensmu bratu Mihaelu 13. t. m. ob ravno tisti uri, kakor materi svoji pred šestnajstimi dnevi. Tožno, bitko opravilo to! — Prišel je ranjki Miha 20. pr. m. teden pred materino smrtjo — iskat zdravja sem gori, k bratu svojemu, kamor je vsako leto prihajal tako rad. A ni se mu izpolnila nada, katero gojijo te vrste bolniki do zadnjega in katera je gnala tudi ranjkega iz prijazne Trate na tukajšno višavo. Pa četudi sam bolan, postregel je materi do njenega zadnjega zdihljeja. Materina smrt potrla ga je popolnoma. Parkrat le obiskal je mater, ležečo na mrtvaškem odru — k pogrebu ni mogel več, tim manj k osmini. Udan v voljo Božjo prejel je sv. zakramente za umirajoče in omenj. dne je po kratkem smrtnem boju zaspal prav mirno v Gospodu. 20. julija bo 11 let, kar je bil poročen v tukajšnji župni cerkvi — sedaj pa na tukajšnjem pokopališču počiva poleg matere svoje in — moje! Odšla sta eden za drugim v boljše življenje, prav kakor je napovedala mati še dan pred svojo smrtjo. Bodi jima lahka zemlja! Priporočata se v molitev in pobožen spomin. J. R.

(Povozil) je danes dopoldne ob 10. uri biciklist Jan. Novak na št. peterski cesti služkinjo M. Hafner, tako da je v krvi obležala na tleh. Dotični „sportsmann“ jo je hotel popihati, a se mu ni posrečilo.

(Iz Istre.) 15. maja. Slavno vredništvo! Prosim izvolite sprejeti v cenjeni vaš list sledeči dopis iz Istre: Precej se je že slišalo zadnji čas o nemarnosti magistrata ljubljanskega, a da so bile opravljene te tožbe, spričuje ta-le slučaj: Dne 28. marca t. l. poslal je neki rodoljub iz Istre v priporočenem pismu sledečo prijavo: „Slavno občinsko predstojništvo v Ljubljani! Podpisani si usoja prijaviti, da dospje na železniško postajo v Ljubljano (če ni že dospelo) nekaj sodov vina pod naslovom J. Prelog, Buzet (Pinguente), restante. Podpisani je tisto vino videl in pokušal in se mu dozdeva, da je najmanj polovica isterske luže v njem in Bog vé kaj še drugega. Znano je, da v Istri ni dobre pitne vode, najmanj pa na onem Krasu, kjer je to vino pripravljeno, ampak so same smrdljive luže, kjer se perejo najgusneje stvari, zato mora biti po mojem mnenju to vino zdravju škodljivo. Da ne bode ljudstvo s tako pijačo oškodovano na imetju in zdravju, naj izvoli to slavno občinsko predstojništvo potrebno ukreniti.“ Sledi: kraj, pošta, datum in popolni podpis. Jednako prijavo je poslal tudi slavnemu županstvu v Kamnik. Županstvo kamniško je prijavljeno vino ustavilo in ker so prodajalci te pijače trdovratno trdili, da je popolnoma naravno vino, poslalo ga je v Klosterneuburg na ces. preskušnico. Od tam je prišlo spričevalo, da je vino napravljeno iz zaduhle vode, glicerina, pepela itd., samo pristnega vinskega soka niso našli v njem. Iz tega je razvidno, da je bila prijava utemeljena. Kaj pa je ukrenil magistrat ljubljanski proti tem sleparjem? To se pove pa s kratko besedo — nič. Čudno a vendar istinito. Dotičniku, ki je prijavil, se je tako čudno zdelo, da je šel vprašat na magistrat ljubljanski, če so prejeli njegovo prijavo in kaj so ukrenili. Uradnik pri eksp. protokolu je rekel, da so pisali v Krainburk (ne Kranj), pa niso dobili še odgovora. No, vsaj so vendar le nekaj storili: pisali so v Krainburk, a to še le zdaj, ko je brozga morda že popita. — Da niso dobili odgovora, se jim lahko verjame; kaj pa ima Krainburk s to zadevo. Pisali naj bi bili v Stein. Gospoda so slišali, da je neke zvonilo, a to menda še zdaj ne vedó, pri kateri cerkvi. Tudi značilno. Dotični, ki je prijavil te sleparije, vé, kako smrdi tista luža, iz katere je bila

pripravljena ta pristna kapljica in pozna lastnika. Luža je na sredi vasi, v katero se sperajo vse nesnage, a za ponarejanje vina ima to prednost, da jo ni treba barvati. Ponarejalec je bogat kmet po imenu Anton Dižot pok. Petra vas Dižot pri Opertlju (Portole). Kupovalci vina, zapomnite si ga! Obogatel je, kakor se čuje, največ s ponarejanjem vina. Na pravi ga vsako leto do 200 hektolitrov, iz česa, ni treba še praviti. Narodne kmete po celem širnej občini zelo stiska, posebno ob času volitev. Posebno odlikuje se z agitiranjem za iredento, dasi ni Italijan, ampak njihov podrepnik. Posebno veseli ga, kadar s svojim vinom oslepari ščavo (Slovenca), kar se mu je tokrat le deloma posrečilo. Njegov mešetar je bil za zdaj Jakob Prelog iz barake pri Buzetu (Pinguente). Je Kranjec. Ne morem si misliti družega, kakor da je občina ljubljanska toliko napredovala v svojem liberalstvu, da dá celo takim sleparjem prostost. Obstoji menda v tem napredek narodnonapredne stranke ljubljanske?

(Imenovan) je poštni oskrbnik gosp. Edvard Strukl v Ptuj za poštne nadkontrolorja v Mariboru.

(Odlikovanje.) Presvetli cesar je podelil infulanemu proštu in mestnemu župniku v Brežah, č. g. Fr. Koruke viteški križ Franc-Jozefovega reda.

(Celovškimi podžupanom) je bil v sobotni izvanredni seji mestnega občinskega sveta izvoljen nemški nacijsalec dr. pl. Metnitz z 18 proti 25 glasovom.

Telegrami.

† Nadvojvoda Karol Ludovik.

Dunaj, 19. maja. Nadvojvoda Karol Ludovik je danes zjutraj ob tri četrt na 7. uro umrl. Cesar je prečul celo noč v hiši pokojnega nadvojvode. (Ta novica bo žalostjo napolnila vse prebivalce širne Avstrije. Nadvojvoda Karol Ludovik je bil brat našega cesarja, rojen 30. julija 1833. Bil je trikrat poročen ter ima iz družega zakona tri otroke: nadvojvoda Franca Ferdinanda d'Este, Otona, Ferdinanda in Margareto, iz tretjega zakona dve nadvojvodinji. Pokojni nadvojvoda je imel eventuelno pravico do prestola. Bil je vzoren katoličan, ob svojem času je bil cesarski namestnik na Tirolskem in v Galiciji, v političnem oziru je bil pospeševatelj prijateljskih razmer z Rusijo, zato je bil odločen tudi sedaj kot zastopnik cesarja pri kronanju v Moskvi. Cesar ima sedaj še jedinega brata nadvojvodo Ludovika Viktorja. Pokojni nadvojvoda Karol Ludovik je bil nedavno na Jutrovem, ondi se je prehladil in se ni mogel doma opomoči, umrl je vsled disenterije.)

Dunaj, 19. maja. Skoro vsi tukajšnji listi izražajo v posebnih izdajah sožalje nad smrtjo nadvojvode Karola Ludovika in naglašajo njegovo vztrajno delovanje za razvoj domovine. — V poslanskih zbornicah na Dunaju in v Budimpešti so se predsedniki toplo spominjali nadvojvodove smrti.

Dunaj, 19. maja. Nadvojvoda Evgen odpotuje jutri popoldne ob 2³/₄ uri s posebnim vlakom v Moskvo.

Dunaj, 19. maja. Včeraj je prišla deputacija dunajskih vseučiliščnikov k rektorju vseučilišča, katerega je prosila, naj prepusti vseučiliščnikom prostor za zvečerni shod. Rektor je prošnjo odklonil z ozirom na zadnje dogodke.

Dunaj, 19. maja. V včerajšnji seji mestnega sveta je prebral dr. Friebeis zahvalo namestništva načasne odbornike, ki so v polni meri zadostili svojim nalogam.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zasnamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezlirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre

Budimpešta, 19. maja. Poslanska zbornica je izvolila v včerajšnji seji člane v delegacijo.

Moskva, 19. maja. Car in carinja sta dospela včeraj popoldne ob polu 5. uri iz Petrograda. Vkljub deževnemu vremenu se je zbrala nebrojna množica ljudstva, ki je vladarja navdušeno pozdravljala.

Madrid, 19. maja. V minuli noči se je razpočila blizu kraljevega grada petarda, ki pa ni povzročila nikake škode.

London, 19. maja. Danes so pričeli stavko tukajšnji stavbinski delavci. Tudi 12.000 tesarjev je ostavilo delo. Število vseh stavkujočih delavcev znaša 25.000.

Zobobol olajšujejo

zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in kr. Visokosti prejasne gospé prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje

Štefanije.

Steklenica velja 20 kr.

126 (59-13) 6

Umrli so:

15. maja. Jožef Lukman, sprevednika sin, 2½, leta Tržaška cesta 8, jetika.

16. maja. Jožef Polje, usnjarski pomočnik, 54 let, Sv. Petra cesta 70, pljučna tuberkuloza. — Ivan Žitnik, delavec sin, 3 mesece, Poljanska cesta 31, božjast. — Antonija Bokalič, cestarja vdova, 68 let, Gledališka stolba 3, otrpnenje možgan.

V hiralnici:

17. maja Julijana Ovid, kuharica, 32 let, paralična topost (atrofija).

V otroški bolnišnici:

14. maja. Karol Grilj, sirota, 10½, leta, pljučna tuberkuloza.

15. maja. Jožef Tekave, delavec sin, 3 mesece, črvesni katar.

Tuji.

17. maja.

Pri **Stonu**: Svetič, Noot, Born, Enböck, Edelmüller, Bartl, Ivanovič, Frommherz, Gessner z Dunaja. — Bettlheim iz Vel. Kaniže. — Mihailovič iz Vel. Gradišča. — Ritz iz Hamburga. — Hammer iz Škedenja. — Glanz iz Voitsberg-a. — Sprinar iz Gradea. — Ahčin z Reke. — Gregorič iz Ptuja. — Pimpach iz Trsta. — Hudovernik iz Kostanjevice. — Ljustina iz Opave. — Kessler iz Magdeburg-a. — Vogel iz Walberg-a.

Pri **Malicu**: Schmidt, Fransek, Hochstätter, Weiss, Machanek, Polak, Karpeles, Robitsch, Reudolt z Dunaja. — Hrog iz Ustja. — Laurič iz Trsta. — Stein iz Petrograda. — Ožegoričnik iz Plevne. — Ohme iz Schönlinde. — Fiala iz Kolina. — Kolb iz Maribora.

Pri **Lloydu**: Pogačnik iz Celovea. — Kornmüller iz Kranja. — Kornmüller iz Trsta. — Eisenböck iz Monakovega. — Mörtl iz Trbiža.

Pri **avstrijskem caru**: Tavzes iz Idrije. — Kvas iz Trsta. — Žvan iz Dobrepolja.

Pri **bavarskem dvoru**: Mai iz Inomesta. — Hinlie iz Kalj.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
18	9. zvečer	735.5	10.9	sr. jvzh.	jasno	
19	7. zjutraj	738.3	7.3	sl. vzh.	skoro jasno	0.0
	2. popol.	735.0	20.0	sr. vzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 11.7° in za 2.7° pod normalom.

Na prodaj je jako zanesljiv gorski konj

haflinškega plemena (Haflinger) za ježo in vožnjo. Posebno pripraven bi bil za kakega gospoda zdravnika na deželi. — Več se izve pri gosp. stotniku **Pongratz-u** v novi vojašnici v Ljubljani. 370 2-2

Sidro Liniment. Capsici comp.

18-10 z lekarne Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobili posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-47

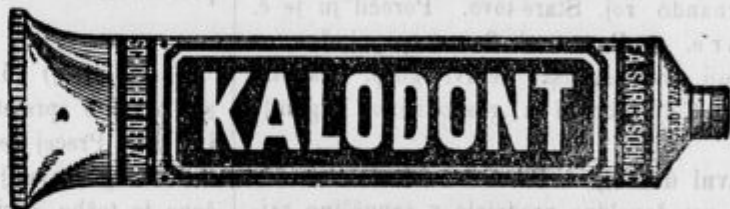
Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Sarg-ovo sredstvo za čiščenje zob je

mного milijonkrat preizkušen in potrjen, zobnozdravilstveno priporočen kot najboljšo sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.

Dobiva se povsodi. 710 30-23

JAKOB KOBILCA

naznanjam p. n. občinstvu, da preselim z dném 20. maja t. l.

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov

iz Špitalskih ulic

na Mestni trg št. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor dosedaj v preteklih 35 letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.

377 6-1

Dunajska borza.

Dné 19. maja.		Dné 18. maja.		Kreditne srečke, 100 gld.		198 gld. — kr.
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 25 kr.	4% državne srečke l. 1864, 250 gld.	144 gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	189	—
Skupni državni dolg v srebru	101	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	—
Avstrijska zlata renta 4%	122	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	Rudolfove srečke, 10 gld.	25	—
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	Salmove srečke, 40 gld.	69	25
Ogerska zlata renta 4%	122	Tisne srečke 4%, 100 gld.	138	St. Genois srečke, 40 gld.	70	—
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	98	Dunavske vravnave srečke 5%	126	Waldsteinove srečke, 20 gld.	61	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	947	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107	Ljubljanske srečke	22	25
Kreditne delnice, 160 gld.	345	Posojilo goriskega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157	25
London vista	120	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3390	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	415	—
20 mark	11	Prioritetne obveznice državne železnice	221	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93	—
20 frankov (napoleonor)	9	„ „ južne železnice 3%	166	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61	—
Italijanski bankovci	44	„ „ dojenjskih železnice 5%	128	Montanska družba avstr. plan.	77	—
C. kr. cekini	5	„ „ dojenjskih železnice 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	158	75
				Papirnih rubljev 100	127	50

Nakup in prodaja

vsa vrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasniti v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnih.